

Katja Klopčič Lavrenčič

Nataša Konc Lorenzutti: *Kakšno drevo zraste iz mačka.*

Ilustrirala Ana Zavadlav. Dob pri Domžalah: Miš, 2012.

Nataša Konc Lorenzutti, ki nas je nazadnje navduševala z ritmično in rimano trdnimi ter zgodbeno prepričljivimi verzi v upesnenih basnih (*Krilate in kosmate basni*) in ki je besedni zven dopesnila priljubljene-mu Cufku Marjana Mančka (*Cufkova podeželska pustolovščina*), tokrat mladim bralcem pošilja kratke zgodbe. Te nas bodo najprej pritegnile z izvirnim naslovom – *Kakšno drevo zraste iz mačka* – ter z nazorno, prepričljivo ter tudi humorno navdihnjeno likovno upodobitvijo le-tega, za katero je poskrbela Ana Zavadlav. Njene realistične ilustracije ponekod poživljajo “stripovski” oblački s komentarji, ki risbi marsikdaj dodajo šaljivost. Izhodišče za duhovit naslov je “očetova” domislica ob tem, ko si njihov novi muc za eno svojih najljubših ležišč izbere korito za rože, kar k razmišljanju spodbode fantiča: “Oče pravi, da bomo letos namesto rož sadili mačke. Saj je lepo videti, pravi. Seveda se šali. Jaz pa si vseeno poskušam predstavljati, kako bi bilo, če bi maček v koritu pognal korenine. Res me zanima, kakšno drevo bi zraslo iz njega!” Naslov napoveduje iskrivost in humorne note ter tudi ne razočara.

Knjiga prinaša enajst krajših zgodbic, ki slikajo življenje v petčlanski družini s tremi otroki, najstarejši, Tomaž, obiskuje sedmi razred, Janez tretjega, najmlajša Mojca pa drugega, na koncu knjige se mladeži pridruži še sestra. Zanimiv je pripovedovalski pristop z “izmuzljivim” prvooseb-nim pripovedovalcem; prvo in zadnjo zgodbico pripoveduje Mojca, pri vmesnih se izmenjujeta fanta, s tem da v dveh primerih ni povsem jasno, kateri od fantičev nas nagovarja, saj je glas vsakič pronicljivo nagajiv. Presenetljivo je, da vsakokratni prvoosebni pripovedovalec zmore tudi malenkosten odkik od dogajanja, njegovo (oziroma njeno) pripoved bogati marsikatera domislica, dogodke pa včasih zmore tudi pokomentirati. Avtorica to vedno znova izpelje spretno in prepričljivo, v ozadju pa marsikdaj začutimo nejasno prisotnost katerega od odraslih.

Medtem ko bodo mladi bralci pomirjeni (znova) ugotovili, da je to, da nočeš narediti domače naloge, tudi v knjigah prisotno in običajno dejstvo, se bodo starejši z začudenim nasmehom poigravali z mislijo, ali je prikazani "vzgojni" pristop res učinkovit in ali bi ga kazalo kdaj preizkusiti tudi v praksi (*Delo je lahko veselo*). Pisateljica ob tej epizodi z redkimi besedami in stopnjevanjem glasnosti maminih izrečenih besed prikaže stopnjevanje čustev, ki vznikajo v mami, nekako od začudenja do jeze, v ozadju pa tiči blaga zavest, da barvanje slikic vendarle ni usodno. In da je morda pomembnejše, da se otrok nauči tudi pomiti stranišče in odkrije zadovoljstvo ob dobro opravljenem delu. In ko mora Janez napisati spis (*Rad bi, pa ne morem*), smo na koncu ob njegovi samostojni zmagi skoraj tako zadovoljni kot fantič sam. Ob iskrenem priznanju "pametnega fanta" (sklepamo sicer, da gre za starejšega Tomaža, vendar svojih sumov ne moremo potrditi), da se ne uči zaradi sebe, ampak zaradi ocen, bo prikimala marsikatera otroška glava, a na koncu sledi nevsiljiv nauk. Ta je edino v tej zgodbi (*Kam pelje pot čez polje*) izrazit, druge modrosti se pritikajo bolj neopazno. Spretno poigravanje z besedami razkriva tudi naslov *S krompirjem nimamo krompirja*, med meni najljubšimi pa je *Voščilo na silo*. Ste kdaj pomislili na to, kako se za materinski dan v šoli pri izdelovanju obvezne voščilnice z rožico počutijo fantje? Medtem ko dekleta kar tekmujejo, katera bo izdelala bolj všečno (in, priznajmo si pošteno, včasih že kičasto) voščilnico, Janez pri sebi razglablja o tem, da bi raje narisal orla (in zakaj že ne?) ter da bo hvaljenje čestitke njegove sestrice, ki bo iz šole prišla prej, mamo utrudilo, še preden bo prišel tudi on. Ko pride domov, ga res ponosno "napade" sestrice, v Janezu pa raste slaba volja, zato se izogne maminemu objemu in se umakne v sobo. Mama vendarle dobi, kar je naredil zanjo, rožico in zmečkan listek z napisom *Tralala, hopsasa, hahaha za materinski dan, tvoj Janez*, pod slednjim pa je še majčkena risbica fantiča na rolki (in ker sta zmečkani karirasti listek z očitno otroškim rokopisom in risbica videti izjemno avtentično, celo pomislimo, da je izvirno sporočilce res kdaj priromalo pisateljici/mami v roke). Ko se mu mama iskreno zahvali in ga poljubi na lase, se mu odvali kamen s srca, zato prešerno zaključí: "Aja, mami. Še mandarino sem ti prinesel. Mi je ostala od malice. Ti jo moram hitro dati, da mi ne zgine v torbi kakor zadnjič, saj veš!" Ob tem se lahko samo iskreno nasmejimo, saj iz citiranih vrstic zasijeta otroška iskrenost in neposrednost. Istočasno se seveda razkriva pisateljčin smisel za humor, avtorica pa se – skozi to zgodbico in preostale – razkriva kot pretanjena poznavalka otroške duše, ki ji predvsem resnični vzgibi za otrokovo delovanje niso tuji, rekli bi lahko celo, da jih dobro pozna. In da razume otroško dušo. Slednje bo blago

pobožalo mlade bralce, njihovim staršem pa bo mimogrede sporočilo, da ključ do uspešne vzgoje velikokrat predstavlja prav posluš za drugega.

Malce presenetljivo se zbirka konča z zgodbo o preganjanju lasnih uši (*Kako živijo uši*), saj bi bilo vendar veliko bolj "romantično", če bi se knjiga končala s prihodom novega člana in povečanjem družinske sreče ob tem dogodku (čast za pripovedovanje o tem pripade srednjemu otroku, Janezu; *Biti starejši brat*). Že po kratkem premisleku pa ugotovimo, da knjiga zato deluje veliko bolj avtentično. Zgodb(ic)e osvetljujejo dogajanje v neki družini, ki ga zaznamujejo večji in manjši dogodki, življenje pa valovi ob spoznavanju okolice, bratov in sester ter samega sebe ob najrazličnejših dogodkih, bolj in manj prijetnih, in zgolj naključje je hotelo, da se začne z nadležno domačo nalogo in prihodom mačka ter konča s prihodom dojenčice in – uši. In če si zvedav otrok, so tudi uši priložnost za novo dogodivščino.